

**MXXCGA O'TISHDA AKTSIYADORLIK JAMIYATLARINING
ICHKI NAZORAT TIZIMINING O'RNI**

Abduraxmonov Shoxrux Azamatovich

Tel: 99 894 223 23 22

O'zbekiston Respublikasi Bank moliya Akademiyasi magistr

Ashoxrux223@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu tezisdagi MXXC (Xalqaro Moliyaviy Hisobdorlik Standartlari) ga o'tishda aktsiyadorlik jamiyatlarining ichki nazorat tizimining o'rni muhokama qilinadi. Ichki nazorat tizimi, aktsiyadorlik jamiyatlarining moliyaviy hisobotlarining to'g'riligi va ishonchliligini ta'minlashda, shuningdek, MXXC standartlariga muvofiqlikni oshirishda muhim rol o'ynaydi. Tezisdagi ichki nazorat tizimining asosiy komponentlari, risklarni boshqarish va auditorlik jarayonlari orqali moliyaviy hisobot sifatini oshirishdagi roli ko'rib chiqiladi. MXXCga o'tish jarayonida ichki nazorat tizimining kuchaytirilishi investorlar ishonchini oshirishga va global miqyosda raqobatbardoshlikni ta'minlashga yordam beradi.

Kalit so'zlar: MXXC (Xalqaro Moliyaviy Hisobdorlik Standartlari), aktsiyadorlik jamiyatlari, ichki nazorat tizimi, moliyaviy hisobot, risklarni boshqarish, auditorlik, hisobdorlik, global raqobatbardoshlik

Kirish. Hozirgi global iqtisodiy muhitda moliyaviy hisobotlarni tayyorlash va taqdim etish jarayonlari xuddi bir majburiyatga aylangan. Xalqaro Moliyaviy Hisobdorlik Standartlari (MXXC) - bu har qanday aktsiyadorlik jamiyati uchun muhim strategik yo'nalish hisoblanadi, chunki bu standartlar moliyaviy hisobotlarning xalqaro miqyosda tan olinishi va qabul qilinishini ta'minlaydi. MXXCga o'tish jarayonida aktsiyadorlik jamiyatlari ichki nazorat tizimlarining samaradorligini oshirishga ehtiyoj sezadilar, bu esa o'z navbatida moliyaviy hisoblarning aniqligini, ishonchliligini va zamon bilan qiyoslanishini ta'minlaydi.

Ichki nazorat tizimi aktsiyadorlik jamiyatlarining moliyaviy va operatsion faoliyatini samarali boshqarish, shuningdek, potentsial risklarni aniqlash va boshqarishda muhim ahamiyatga ega. Ushbu tizim, shuningdek, jamiyatning rahbariyatiga va aktsiyadorlarga o'z faoliyatini yanada shaffof va ishonchli qilish imkonini beradi. MXXCga o'tish jarayonida ichki nazorat tizimining rolini o'rganish, jamiyatlar uchun nafaqat qonuniy talablarni bajarishga, balki xalqaro miqyosda raqobatbardosh bo'lishga yordam beradi. Global iqtisodiy muhitda aktsiyadorlik jamiyatlari uchun moliyaviy hisobotlarni tayyorlash va taqdim etish jarayonlari o'zaro bog'liq bo'lib, ularning muvaffaqiyati uchun muhim ahamiyatga ega. Aktsiyadorlik jamiyatlari, aksiyalar orqali kapital to'playdigan yuridik shaxslar sifatida,

investorlarning ishonchini qozonishlari zarur. Moliyaviy shaffoflik, hisobot berish qobiliyati va aksiyadorlar ishonchi, jamiyatlar muvaffaqiyatining asosi bo'lib hisoblanadi. Ichki nazorat tizimi aksiyadorlik jamiyatlarining ichki boshqaruv jarayonlarini, risklarni va moliyaviy operatsiyalarni nazorat qilish uchun mo'ljallangan mexanizmlardir. Ushbu tizim, rahbariyat va aksiyadorlarga o'z faoliyatlarini samarali nazorat qilish imkonini beradi. Ichki nazorat, xatolarni aniqlash va bartaraf etish, shuningdek, ichki va tashqi auditorlik jarayonlarini soddalashtirishda yordam beradi. Boshqacha qilib aytganda, ichki nazorat tizimi, aksiyadorlik jamiyatlarining ishonchli va samarali faoliyat yuritishiga ko'maklashadi.

MXXC (Xalqaro Moliyaviy Hisobdorlik Standartlari) aksiyadorlik jamiyatlarining moliyaviy hisobotlarini tayyorlashda xalqaro standartlarni belgilaydi. Ichki nazorat tizimi MXXC talablariga muvofiq moliyaviy hisobotlar tayyorlashni ta'minlaydi. Ushbu standartlar hisobdorlikni oshirish va moliyaviy xatolarni oldini olishga yordam beradi. MXXCga o'tish jarayonida ichki nazorat tizimlari hisob-kitoblarning to'g'riligi va ishonchliligini ta'minlash uchun zarur bo'lgan nazorat mexanizmlarini o'z ichiga oladi.

MXXCga o'tishning bir qator foydalari mavjud. Avvalo, bu aksiyadorlik jamiyatlariga xalqaro moliyaviy bozorlar va investorlar tomonidan tan olinadigan hisobotlarni taqdim etishga imkon beradi. MXXC talablariga muvofiq moliyaviy hisobotlar tayyorlash, jamiyatlarining shaffofligini oshiradi va investor ishonchini kuchaytiradi. Shuningdek, MXXCga o'tish jarayoni, aksiyadorlik jamiyatlarining moliyaviy va operatsion boshqaruvini yanada samarali qilishga yordam beradi, bu esa raqobatbardoshlikni oshiradi. Ichki nazorat tizimlari orqali moliyaviy risklar aniqlanadi va boshqariladi, bu esa jamiyatning barqarorligini ta'minlaydi. Buning ustiga, MXXCga o'tish orqali aksiyadorlik jamiyatlari moliya nazoratini va auditorlik jarayonlarini soddalashtiradi, bu esa vaqt va xarajatlarni tejashga yordam beradi. Natijada, aksiyadorlik jamiyatlari va ichki nazorat, MXXCga o'tish jarayonida o'zaro bog'liq bo'lib, bu jarayonning muvaffaqiyati uchun ichki nazorat tizimlarining samaradorligi muhimdir. MXXCga o'tishning foydalari, aksiyadorlik jamiyatlarining global miqyosda raqobatbardoshligini oshirish va investorlar ishonchini qozonishga yordam beradi. Shunday qilib, aksiyadorlik jamiyatlari uchun ichki nazorat tizimlarini kuchaytirish, MXXSga muvaffaqiyatli o'tishni ta'minlashda zaruriy ahamiyatga ega.

Xulosa. Aksiyadorlik jamiyatlari va ichki nazorat tizimlari o'rtasidagi bog'liqlik, moliyaviy shaffoflik va ishonchlilikni ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. MXXSga o'tish, aksiyadorlik jamiyatlarining xalqaro moliyaviy bozorlar va investorlar tomonidan tan olinadigan hisobotlarni tayyorlash imkoniyatini beradi. Bu jarayon, ichki nazorat tizimlarining samaradorligini oshirishni talab etadi, chunki u aksiyadorlik jamiyatlarining moliyaviy va operatsion boshqaruvini kuchaytirishga yordam beradi. MXXSga o'tishning bir qator afzalliklari mavjud. Bular orasida global

tan olinishi, ishonchlilik va shaffoflik, tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirish, moliyaviy risklarni kamaytirish va moliya nazoratini yaxshilash kabi omillar keltirilishi mumkin. Ushbu afzalliklar aktsiyadorlik jamiyatlariga raqobatbardoshligini oshirish, investorlar ishonchini qozonish va moliyaviy hisobotlar sifatini ta'minlashda muhim ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Sarvarbek Rasuljonovich Abduazizov (2021). DAVLAT MOLIYAVIY NAZORATINING NAZARIY VA HUQUQIY ASOSLARI. Scientific progress
2. Abduraximov, Boburjon Umarjon O'g'li, Qudbiyev, Nodir Tohirovich, & Mominov, Ikromjon Luxmonjon O'g'li (2021). AYLANMA MABLAG'LARNI BOSHQARISH TIJORAT KORXONASI MUVAFFAQIYATINING ASOSI. Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences,
3. Qudbiyev, N. T. (2021). Xalqaro moliyaviy hisob standartlariga o'tish dolzarbligi Relevance of the transition to international financial accounting standards. SJ international journal of theoretical and practical research, 1(2), 56-64.
4. Durdona Adashboy Qizi Razzaqova (2021). RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA BUXGALTERIYA HISOBINI AVTOMATLASHTIRISHNING ROLI VA AHAMIYATI. Scientific progress, 2 (8), 243-249.
5. Tohirovich, Q. N. (2021). International financial accounting standards in Uzbekistan. ACADEMICIA: An International Multidisciplinary Research Journal, 11(4), 328-333.
6. Shaxrinoz Avazxonovna Kurbonova (2021). MAHSULOT TANNARXI HISOBIGA OLIHDA BOSHQARUV HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI. Scientific progress, 2 (8), 603-607.
7. Ugli, A. B. U., Tohirovich, Q. N., Khatamovna, R. S., & Nigoraxon, M. (2021). Current Assets and Their Role in Company Activity. Journal of Marketing and Emerging Economics
8. <https://www.lex.uz/uz/docs/-1170850>